

SATVERSMES TIESAS TIESNESIS

Jura Alunāna iela 1, Rīga, LV 1010. Tālrunis: 67830735, 67210274. Fakss: 67830770. E-pasts: tiesa@satv.tiesa.gov.lv

**Satversmes tiesas tiesnešu
Irēnas Kucinas un Artūra Kuča
ATSEVIŠĶĀS DOMAS
Rīgā 2023. gada 11. decembrī
lietā Nr. 2022-16-05**

„Par vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministra 2021. gada 16. decembra rīkojuma Nr. 1-2/168 „Par Jūrmalas valstspilsētas pašvaldības domes 2021. gada 30. septembra saistošo noteikumu Nr. 38 „Grozījumi Jūrmalas pilsētas domes 2017. gada 12. janvāra saistošajos noteikumos Nr. 1 „Par transportlīdzekļu iebraukšanu īpaša režīma zonā Jūrmalas pilsētas administratīvajā teritorijā”” darbības apturēšanu” atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 115. pantam un likuma „Par nodokļiem un nodevām” 10. panta trešajai daļai un 12. panta pirmās daļas 6. punktam”

1. Satversmes tiesa 2023. gada 27. novembrī pasludināja spriedumu lietā Nr. 2022-16-05 “Par vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministra 2021. gada 16. decembra rīkojuma Nr. 1-2/168 „Par Jūrmalas valstspilsētas pašvaldības domes 2021. gada 30. septembra saistošo noteikumu Nr. 38 „Grozījumi Jūrmalas pilsētas domes 2017. gada 12. janvāra saistošajos noteikumos Nr. 1 „Par transportlīdzekļu iebraukšanu īpaša režīma zonā Jūrmalas pilsētas administratīvajā teritorijā”” darbības apturēšanu” atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 115. pantam un likuma „Par

nodokļiem un nodevām” 10. panta trešajai daļai un 12. panta pirmās daļas 6. punktam” (turpmāk – Spriedums), ar kuru atzina, ka vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministra 2021. gada 16. decembra rīkojums Nr. 1-2/168 „Par Jūrmalas valstspilsētas pašvaldības domes 2021. gada 30. septembra saistošo noteikumu Nr. 38 „Grozījumi Jūrmalas pilsētas domes 2017. gada 12. janvāra saistošajos noteikumos Nr. 1 „Par transportlīdzekļu iebraukšanu īpaša režīma zonā Jūrmalas pilsētas administratīvajā teritorijā”” darbības apturēšanu” neatbilst likuma „Par pašvaldībām” 49. panta pirmajai daļai.

Argumentējot savu viedokli, izmantosim Spriedumā lietotos saīsinājumus.

2. Nepiekrītam Spriedumā secinātajam, ka pieteikumā sniegtie argumenti par Satversmes 115. pantu pamato Pieteikuma iesniedzējas tiesības rīkoties tai piešķirtā pilnvarojuma ietvaros, kas ir viens no apsvērumiem, kuru dēļ tiesvedība par Apstrīdētā rīkojuma atbilstību Satversmes 115. pantam nav izbeidzama. Tāpat nepiekrītam Spriedumā atzītajam, ka pieteikumā ietvertā argumentācija pēc būtības ir vērsta uz to, lai Grozījumi tiktu atzīti par atbilstošiem Satversmes 115. pantam, kas savukārt ir pamats atzīt Apstrīdēto rīkojumu par neatbilstošu likuma „Par pašvaldībām” 49. panta pirmajai daļai.

2.1. Satversmes 115. pantā ietvertās tiesības dzīvot labvēlīgā vidē ir atzītas par patstāvīgām pamattiesībām un ir piemērojamas tieši un nepastarpināti. Satversmes tiesa, konkretizējot Satversmes 115. panta tvērumu, ir atzinusi, ka minētā Satversmes norma visupirms valstij uzliek pienākumu izveidot un nodrošināt efektīvu vides aizsardzības sistēmu (*sk. Satversmes tiesas 2017. gada 19. decembra sprieduma lietā Nr. 2017-02-03 16. punktu*).

Pieteikuma iesniedzējas izdotie Grozījumi ir pamatoti ar apsvērumiem, kas saistīti ar Satversmes 115. pantā ietvertā valsts pienākuma – gādāt par personu tiesībām dzīvot labvēlīgā vidē – izpildes nodrošināšanu. Vides tiesību jomā noteiktie mērķi var tikt sasniegti, valstij un pašvaldībām līdzdarbojoties. Līdz ar to Satversmes 115. pantā lietotais termins „valsts” nav interpretējams šauri un ar to saprotamas arī

pašvaldības, kurām kopīgi ar valsts institūcijām ir pienākums aizsargāt ikviena tiesības dzīvot labvēlīgā vidē, rūpējoties par tās saglabāšanu un uzlabošanu (*sal. sk. Satversmes tiesas 2007. gada 8. februāra sprieduma lietā Nr. 2006-09-03 11. punktu*). Tādējādi pašvaldība ir viens no subjektiem, kas ir atbildīga par vides aizsardzības pasākumu nodrošināšanu, un tai kā valsts pārvaldes institucionālajā sistēmā ietilpstošai atvasinātai publiskai personai ir pienākums ar vides jautājumiem saistītu lēmumu pieņemšanā ievērot sabiedrības intereses. Tāpēc ar vides aizsardzību saistītos jautājumos pašvaldība nav pielīdzināma pilsoniskajai sabiedrībai, bet ir uzskatāma par „valsti”.

Satversmes tiesa ir atzinusi, ka fiziskās personas, kā arī personu apvienības un sabiedriskās organizācijas ir tiesību dzīvot labvēlīgā vidē subjekti (*sk. Satversmes tiesas 2008. gada 17. janvāra sprieduma lietā Nr. 2007-11-03 12., 13.1. un 13.2. punktu*). No vides tiesību sistēmas nav izsecināmas pašvaldības subjektīvās tiesības uz Satversmes 115. panta konstitucionālu aizsardzību. Arī Orhūsas konvencija neparedz pašvaldības subjektīvās tiesības vērsties tiesā saistībā ar vides jautājumiem. Tāpat šādas tiesības pašvaldībai nav paredzētas Eiropas Parlamenta un Padomes 2021. gada 6. oktobra Regulā (ES) 2021/1767, ar ko groza Regulu (EK) Nr. 1367/2006 par to, kā Kopienas iestādēm un struktūrām piemērot Orhūsas Konvenciju par pieeju informācijai, sabiedrības dalību lēmumu pieņemšanā un iespēju griezties tiesu iestādēs saistībā ar vides jautājumiem. Tādējādi Satversmes 115. pantā nostiprinātās tiesības pilsoniskā sabiedrība īsteno patstāvīgi ar fizisko personu vai nevalstisko organizāciju starpniecību.

Līdz ar to pašvaldība nav tiesīga vietējo iedzīvotāju vārdā vērsties tiesā ar pieteikumu par tiesību akta neatbilstību Satversmes 115. pantam.

2.2. Satversmes 115. pantā noteiktās pamattiesības paredz valsts pienākumu aizsargāt personas gan no faktiski jau notiekošām darbībām, kas var apdraudēt cilvēku veselību vai vidi, gan arī no šādām nākotnē paredzētām darbībām. Spriedumā secināts, ka Pieteikuma iesniedzēja, ievērojot piesardzības principu, ar mērķi novērst nākotnē prognozējamus vides riskus, ir izpildījusi pozitīvo pienākumu, kas tai izriet

no Satversmes 115. panta, un rezultātā tai ir iestājušās negatīvas sekas un izdots Apstrīdētais rīkojums. Tomēr Spriedumā trūkst argumentācijas tam, kāpēc pieļauta atkāpe no līdzšinējās judikatūras un Grozījumos ietvertais pamatojums būtu vērtējams Satversmes 115. panta kontekstā.

Tā kā izskatāmajā lietā nav piemērots ne valsts pozitīvā pienākuma tests, ne arī personas pamattiesību ierobežojuma tests, kas ir pamatā metodoloģijai, pēc kuras tiek vērtēta atbilstība Satversmes 115. pantam, no Sprieduma nevar izsecināt to, kā Apstrīdētā rīkojuma neatbilstība likuma „Par pašvaldībām” 49. panta pirmajai daļai būtu sasaistāma ar Grozījumos ietvertā pamatojuma atbilstību Satversmes 115. pantam.

Satversmes tiesas likuma 17. panta trešajā daļā paredzētā pašvaldības domes pieteikuma mērķis ir pakļaut Satversmes tiesas kontrolei ministra lēmuma tiesiskumu. Tāpēc uzskatām, ka Pieteikuma iesniedzējas sniegtie argumenti par nepieciešamību nodrošināt tiesības uz labvēlīgu vidi nevarēja tikt saistīti ar atbilstības Satversmes 115. pantam izvērtējumu. Turklāt, izskatot lietu pēc būtības, Spriedumā netika vērtēta Grozījumos ietvertā pamatojuma atbilstība Satversmes 115. pantam.

Ievērojot minēto, tiesvedība daļā par Apstrīdētā rīkojuma atbilstību Satversmes 115. pantam bija izbeidzama.

3. Sprieduma 21. punktā secināts: „Tā kā Apstrīdētajā rīkojumā norādītie argumenti par Grozījumu prettiesiskumu nav pamatoti, Ministrs Grozījumu darbību ir apturējis nepamatoti. Līdz ar to Apstrīdētais rīkojums neatbilst likuma „Par pašvaldībām” 49. panta pirmajai daļai.”

Piekrītam Spriedumā secinātajam, ka Grozījumi nepārkāpj pašvaldībai piešķirtā pilnvarojuma apjomu. Tomēr nepiekrītam tam, ka Pieteikuma iesniedzēja ir pamatojusi Grozījumu nepieciešamību un veikusi konsultācijas ar privātpersonām.

3.1. Nepiekrītam Sprieduma 20.2. punktā secinātajam, ka Grozījumu paskaidrojuma rakstā ir ietverts pietiekams pamatojums nodevas likmes paaugstināšanas un nodevas piemērošanas perioda pagarināšanas nepieciešamībai.

3.1.1. Likuma „Par pašvaldībām” 43.¹ pants noteica, ka, izstrādājot saistošo noteikumu projektu, tam pievieno paskaidrojuma rakstu, kurā sniegts citstarp projekta nepieciešamības pamatojums. Minētā norma nenoteica konkrētu pamatojuma detalizācijas pakāpi. Tomēr pienākums pamatot tiesību normas nepieciešamību izriet no labas likumdošanas principa (*sal. sk. Satversmes tiesas 2020. gada 3. decembra sprieduma lietā Nr. 2020-16-01 23. punktu*). Labas likumdošanas princips attiecināms uz ikviena normatīvā akta sagatavošanas un pieņemšanas procesu. Saeimai un tautai Satversmē paredzētā kārtībā un apmēros pieder likumdošanas tiesības, taču arī Ministru kabinetam un pašvaldībām ir būtiska loma tiesību normu izdošanā (*sal. sk. Satversmes tiesas 2020. gada 19. jūnija sprieduma lietā Nr. 2019-20-03 24. punktu*). Ikvienai tiesību normai, tostarp pašvaldības saistošo noteikumu normai, demokrātiskā tiesiskā valstī jābūt tiesiskai un jāsekmē sabiedrības pārliecība par to. Tāpēc jābūt nodrošinātam tādām tiesību normas nepieciešamības pamatojumam, kas ir ticams un objektīvs. Tikai tad iespējams pārliecināties par attiecīgās normas tiesiskumu un sekmēt pārliecību par tās tiesiskumu sabiedrībā.

Turklāt jāņem vērā, ka pašvaldību saistošie noteikumi parasti ir vērsti uz tādu jautājumu regulēšanu, kuri skar tikai attiecīgo pašvaldību un tās iedzīvotājus. Tomēr pašvaldības tiesību normās paredzētajos gadījumos var izdot arī tādus saistošos noteikumus, kuri ietekmē ne tikai attiecīgās pašvaldības iedzīvotājus, bet sabiedrību kopumā. Grozījumu ietekme sniedzas pāri Jūrmalas valstspilsētas administratīvajai teritorijai, jo ietekmē ikvienu personu, kas vēlas iebraukt īpaša režīma zonā Jūrmalā. Šādos apstākļos it sevišķi jāievēro no labas likumdošanas principa izrietošā prasība pamatot tiesību normas nepieciešamību.

Līdz ar to Pieteikuma iesniedzējai bija jāsniedz ticams un objektīvs pamatojums tam, ka Grozījumi ir nepieciešami.

3.1.2. Grozījumu paskaidrojuma rakstā norādīts, ka tie pamatoti citstarp ar piesardzības principu. Pieteikumā skaidrots, ka piesardzības princips pieļaujot tādu pasākumu veikšanu, kuri var ietekmēt vidi vai personu veselību, pat tad, ja šī ietekme vēl nav pietiekami izvērtēta vai zinātniski pierādīta. Tādējādi, pēc Pieteikuma

iesniedzējas ieskata, Grozījumu nepieciešamības pamatojuma detalizācijas pakāpi ietekmējis citstarp piesardzības princips.

Spriedumā nav sniegts vērtējums par to, vai Grozījumus citstarp varēja pamatot ar piesardzības principu. Uzskatām, ka Satversmes tiesai, pārbaudot Apstrīdētajā rīkojumā norādītos argumentus par Grozījumu nepieciešamības pamatotību, bija jānoskaidro, kādai vajadzēja būt šā pamatojuma detalizācijas pakāpei. Proti, Satversmes tiesai bija jāizvērtē, vai Grozījumus varēja pamatot citstarp ar piesardzības principu.

Satversmes tiesa ir atzinusi: piesardzības princips noteic, ka valsts nedrīkst izvairīties no tādu efektīvu un samērīgu pasākumu veikšanas, kuri nepieciešami, lai novērstu risku, ka cilvēka veselībai un videi varētu tikt nodarīts smags un neatgriezenisks kaitējums, tikai tāpēc vien, ka attiecīgajā brīdī pieejamā tehniskā un zinātniskā informācija nesniedz noteiktu atbildi uz jautājumu par šāda riska pakāpi. Lēmumu pieņemšanas procesā vispirms ir veicama pienācīga izpēte, kas ļautu jau iepriekš izvērtēt iespaidu, ko noteiktas darbības varētu atstāt uz vidi un indivīdu tiesībām, novērst nelabvēlīgu ietekmi, kā arī nodrošināt taisnīgu līdzsvaru starp dažādām konkurējošām interesēm (*sk. Satversmes tiesas 2017. gada 19. decembra sprieduma lietā Nr. 2017-02-03 19.2. punktu*). Kaitējuma iespējamības novērtējums veicams tiktāl, ciktāl tas praktiski iespējams (*sk. Satversmes tiesas 2008. gada 17. janvāra sprieduma lietā Nr. 2007-11-03 20.1. punktu*). Kaitējuma iespējamības novērtējums citstarp ir nesaraujami saistīts ar valsts pienākumu veikt pienācīgu izpēti un lēmuma pieņemšanas procesā taisnīgi samērot sabiedrības dažādās intereses (*sk. Eiropas Cilvēktiesību tiesas Lielās palātas 2003. gada 8. jūlija sprieduma lietā „Hatton and Others v. the United Kingdom”, pieteikums Nr. 36022/97, 99. un 104. punktu*). Pienācīgs un taisnīgs līdzsvars ir panākts tad, ja šīs dažādās intereses ir ņemtas vērā ne tikai formāli, bet arī pēc būtības.

Tādējādi piesardzības princips ir konkrēta vides riska pārvaldības instruments, uz ko var atsaukties tad, ja pastāv cilvēku veselības un vides risks, taču attiecīgajā brīdī pieejamā tehniskā un zinātniskā informācija vēl konkrēti nepierāda šo risku.

Tomēr piesardzības principa ietvaros īstenotajiem pasākumiem jābūt samērīgiem un tie jāpārskata, līdzko ir pieejama plašāka tehniskā un zinātniskā informācija.

Tāpat piesardzības principu piemēro tikai tad, ja pastāv potenciāls cilvēku veselības un vides risks, bet attiecīgajā brīdī to nav iespējams pierādīt. Piesardzības principu nevar izmantot patvaļīgu lēmumu attaisnošanai.

3.1.3. Pieteikuma iesniedzējai, paaugstinot nodevas likmi un pagarinot piemērošanas periodu nodevai, kuras mērķis ir samazināt īpaša režīma zonā Jūrmalā iebraucošo transportlīdzekļu skaitu, jo tas ietekmē vides kvalitāti, bija jāsniedz ticams, objektīvs un datos balstīts pamatojums par: 1) kaitējumu, ko intensīva transportlīdzekļu satiksme rada vides kvalitātei Jūrmalas valstspilsētā, un 2) nodevas ietekmi uz transportlīdzekļu satiksmes intensitāti. Uzskatām, ka šāds pamatojums nav sniegts.

Saistībā ar transportlīdzekļu radīto kaitējumu vides kvalitātei Satversmes tiesa Spriedumā atsaukusies uz Sākotnējo grozījumu paskaidrojuma rakstā norādīto nepieciešamību preventīvi, izmantojot finansiālus stimulus, veicināt videi draudzīgāku transporta veidu izmantošanu iebraukšanai īpaša režīma zonā Jūrmalā.

Tomēr Pieteikuma iesniedzēja nav norādījusi datus, kas pamatotu intensīvas transportlīdzekļu satiksmes nodarīto kaitējumu videi. No lietas materiāliem izriet, ka Jūrmalas valstspilsētā nav nevienas gaisa monitoringa stacijas un tāpēc nav pieejama informācija par to, kādu ietekmi nodeva ir atstājusi uz gaisu piesārņojošo vielu emisijām. Atbilstoši sabiedrības ar ierobežotu atbildību „Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs” aktuālajiem datu modelēšanas rezultātiem gaisu piesārņojošo vielu emisiju koncentrācijas līmenis Jūrmalas valstspilsētas teritorijā 2021.–2023. gadā esot samērā zems. Tāpat, arī salīdzinot emisiju tendences Jūrmalas valstspilsētā 2017.–2019. gadā un 2020.–2022. gadā, būtiskas izmaiņas neesot konstatētas.

Līdz ar to uzskatām, ka Pieteikuma iesniedzēja nav sniegusi ticamu un objektīvu pamatojumu tam, ka intensīva transportlīdzekļu satiksme kaitē vides kvalitātei Jūrmalas valstspilsētā.

Attiecībā uz nodevas ietekmi uz transportlīdzekļu satiksmes intensitāti, Satversmes tiesa spriedumā norāda: „Pieteikuma iesniedzēja ir analizējusi Jūrmalas valstspilsētā iebraucošo transportlīdzekļu plūsmu 2021. gadā un secinājusi, ka nodevas piemērošanas periodam ir tieša ietekme uz satiksmes intensitāti. Jūrmalas valstspilsētas ievāktie dati par transportlīdzekļu iebraukšanu īpašā režīma zonā, proti, tas, ka 2021. gada martā fiksētas 463 012 iebraukšanas reizes, aprīlī – 417 500, septembrī – 379 078, bet oktobrī – 447 794 reizes, liecina par to, ka nodeva veic preventīvu funkciju un attur personas no iebraukšanas īpaša režīma zonā Jūrmalā.”

Tomēr Pieteikuma iesniedzējas apkopotie statistikas dati sniedz informāciju par iebraucošo transportlīdzekļu plūsmu tikai divos no visiem tiem mēnešiem, kuros nodeva iepriekš netika piemērota. Proti, statistikas dati atspoguļo satiksmes intensitāti martā un oktobrī, taču no tiem nav iespējams gūt priekšstatu par situāciju pārējos mēnešos, kad nodeva netika piemērota, – novembrī, decembrī, janvārī un februārī. Tiesas sēdē Pieteikuma iesniedzēja norādīja, ka dati par šiem mēnešiem neesot apkopoti. Tādējādi no Pieteikuma iesniedzējas apkopotajiem datiem nav iespējams secināt to, ka īpašā režīma zonā Jūrmalā iebraukušo transportlīdzekļu skaits mēnešos, kad nodeva netika piemērota, būtu bijis lielāks nekā mēnešos, kad tā tika piemērota.

Turklāt dati par 2021. gada oktobri aptver arī tos transportlīdzekļus, kas pieder jūrmalniekiem vai Jūrmalas valstspilsētā reģistrētajiem uzņēmumiem, kuriem nodeva netiek piemērota. Pēc šiem datiem nav iespējams izdarīt secinājumus par to, cik daudzi no īpaša režīma zonā Jūrmalā iebraucošajiem transportlīdzekļiem pieder jūrmalniekiem vai Jūrmalā reģistrētajiem uzņēmumiem, kuri arī varētu radīt kaitējumu vides kvalitātei, taču nodevu par iebraukšanu īpaša režīma zonā nemaksā. Līdz ar to nav iespējams secināt, kā nodeva ietekmē to transportlīdzekļu skaitu, kuriem nodeva tiek piemērota.

Pieteikuma iesniedzēja lietas izskatīšanas laikā iesniedza Satversmes tiesai statistikas datus par iebraukšanu īpaša režīma zonā Jūrmalā arī par 2022. un 2023. gadu. Arī šajā periodā Pieteikuma iesniedzēja nav apkopojusi datus par visu gadu, kā arī nav nošķīrusi jūrmalniekiem vai Jūrmalas valstspilsētā reģistrētajiem

uzņēmumiem piederošos transportlīdzekļus no pārējiem transportlīdzekļiem. Turklāt dati par 2022. gada martu neatspoguļo situāciju visa mēneša garumā, bet par 2023. gada martu nekādu datu vispār nav. Tiesas sēdē Pieteikuma iesniedzējas pārstāve norādīja, ka 2023. gada martā kameras neesot darbojušās un datu apkopošana par tiem mēnešiem, kuros nodeva netiek piemērota, būtu pārkāpusi personas datu aizsardzības prasības.

2022. un 2023. gada dati Pieteikuma iesniedzējai Grozījumu izdošanas laikā nebija pieejami, taču tie pierāda, ka nodevas likmes paaugstināšanas un nodevas piemērošanas perioda pagarināšanas nepieciešamība netiek pārskatīta un joprojām nav ticami un objektīvi pamatota.

Tādējādi uzskatām, ka Pieteikuma iesniedzēja nav sniegusi ticamu un objektīvu pamatojumu arī tam, kā nodeva ietekmē transportlīdzekļu satiksmes intensitāti. Ņemot vērā visu minēto, pēc mūsu ieskata, nav iespējams gūt pārliecību par to, ka Pieteikuma iesniedzēja nevarēja pierādīt, kādu kaitējumu videi nodara intensīva transportlīdzekļu satiksme īpaša režīma zonā Jūrmalā. No lietas materiāliem izriet, ka Pieteikuma iesniedzējai bija iespēja veikt izpēti par transportlīdzekļu satiksmes intensitāti, taču tas netika darīts ticami un objektīvi. Tāpat no lietas materiāliem izriet, ka nodevas ietekmi uz gaisu piesārņojošo vielu emisiju bija iespējams izvērtēt, izmantojot sabiedrības ar ierobežotu atbildību „Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs” aktuālos datu modelēšanas rezultātus.

Līdz ar to uzskatām, ka Pieteikuma iesniedzēja, pamatojot Grozījumu nepieciešamību, nedrīkstēja „slēpties” aiz piesardzības principa, proti, nevarēja Grozījumus pamatot ar piesardzības principu un tādējādi izdarīt atkāpes no pienākuma objektīvi, ticami un ar datiem pierādīt Grozījumu nepieciešamību. Savukārt dati, ar kuriem Pieteikuma iesniedzēja pamatoja Grozījumu nepieciešamību, nebija ticami un objektīvi.

Tātad Apstrīdētajā rīkojumā ietvertie argumenti par to, ka Pieteikuma iesniedzēja Grozījumu paskaidrojuma rakstā nav pamatojusi Grozījumu nepieciešamību, ir pamatoti.

3.2. Piekrītam Sprieduma 20.4. punktā secinātajam, ka no likuma „Par pašvaldībām” (redakcijā, kas bija spēkā no 2021. gada 1. jūlija līdz 2021. gada 31. decembrim) neizrietēja pašvaldības pienākums konsultēties ar privātpersonām. Tomēr uzskatām, ka Spriedumā izmantotā pieeja jautājumam par sabiedrības iesaisti Grozījumu apspriešanā ir pārāk formāla. Likumdošanas procesam ir jāveicina sabiedrības uzticēšanās valstij un tiesībām, un šī uzticēšanās citstarp tiek nodrošināta ar sabiedrības iesaisti demokrātiskā diskusijā (*sal. sk. Satversmes tiesas 2018. gada 12. aprīļa sprieduma lietā Nr. 2017-17-01 21.3. punktu*). No labas likumdošanas principa izriet prasība pēc iespējas apzināt visu ieinteresēto personu viedokļus un tieši vai pastarpināti uzklaut iebildumus par paredzēto tiesisko regulējumu (*sal. sk. Satversmes tiesas 2022. gada 21. aprīļa sprieduma lietā Nr. 2021-27-01 18.1. punktu*). Gadījumā, kad pašvaldības saistošo noteikumu izstrādes rezultātā noteiktais tiesiskais regulējums nodrošina īpaša režīma zonā Jūrmalā dzīvojošo personu intereses, bet var negatīvi ietekmēt pārējo Jūrmalas valstspilsētas administratīvajā teritorijā dzīvojošo personu tiesības, sabiedrības iesaiste likumdošanas procesā ir īpaši būtiska.

Pieņemot Pašvaldību likumu, likumdevējs ir paredzējis sabiedrības iesaisti pašvaldības darbā un noteicis konkrētus sabiedrības iesaistes veidus. Lai arī spēku zaudējušajā likumā „Par pašvaldībām” nebija paredzēts konkrēts jautājumu loks un politikas jomas, kurās likumā noteiktie sabiedrības iesaistes veidi varētu tikt izmantoti, tomēr ir konstatējama likumdevēja griba pēc iespējas veicināt iedzīvotāju līdzdalību pašvaldības īstenotajos pārvaldības procesos.

Turklāt uzskatām, ka pienākumu konsultēties ar sabiedrību jautājumos, kas skar vidi, paredz vides aizsardzības principi. Tāpat uzskatām, ka izskatītajā lietā bija iespējams identificēt to personu loku, kuru uzklautšanai būtu bijusi svarīga nozīme Grozījumu izstrādē, savukārt Spriedumā ir norādīts pretējais.

Vides aizsardzības pasākumu plāna izvērtēšanas procesam jābūt iespējami atklātam, un visas ieinteresētās puses tajā jāiesaista pēc iespējas agrākā posmā. Tas palīdz lēmuma pieņēmējiem izstrādāt leģitīmus pasākumus, kas var ietekmēt vides

aizsardzību kopumā (*sal. sk. Satversmes tiesas 2008. gada 17. janvāra sprieduma lietā Nr. 2007-11-03 20.1. punktu*). Tādējādi konsultācijām ar sabiedrību vides jomā ir izvirzāmas augstākas prasības nekā citos pašvaldības darbības jautājumos. Izpratne par to, kā sabiedrība un uzņēmējdarbības vide reagēs uz nodevas apmēra palielinājumu, ir svarīga, izstrādājot priekšlikumus, kas vērsti uz noteiktās nodevas objekta mērķi.

Satversmes 115. pantā nostiprinātais valsts pienākums uzlabot vides stāvokli pildāms, ņemot vērā situāciju visā valstī, nevis vienas pašvaldības ietvaros. Satversmes 115. pants neprasa, lai vienas pašvaldības iedzīvotājiem tiktu saglabāta neskarta vide, kamēr cita pašvaldība būtu spiesta pieciest piesārņojumu (*sk. Satversmes tiesas 2011. gada 24. februāra sprieduma lietā Nr. 2010-48-03 6.2. punktu*). No lietas materiāliem konstatējams, ka, plānojot samazināt tranzīta kustību cauri īpaša režīma zonai Jūrmalā, nav vērtēta ietekme uz citu autoceļu infrastruktūras izmantošanu, to tuvumā esošo teritoriju ilgtspēju un to iedzīvotāju tiesībām uz labvēlīgu vidi. Līdz ar to Grozījumi tika izstrādāti un izdoti, neuzklausot un nesamērojot pārējo minētajai zonai piegulošo Jūrmalas valstspilsētas administratīvās teritorijas daļu iedzīvotāju intereses.

Ievērojot minēto, uzskatām, ka Pieteikuma iesniedzēja nav veikusi pienācīgas konsultācijas ar privātpersonām.

Līdz ar to secinām, ka Apstrīdētais rīkojums atbilst likuma „Par pašvaldībām” 49. panta pirmajai daļai.

Satversmes tiesas tiesnese*

Irēna Kucina

Satversmes tiesas tiesnesis*

Artūrs Kučs

*Dokuments parakstīts ar drošu elektronisko parakstu un satur laika zīmogu.